

ปัญหาการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่เป็นสิ่งสามัญ¹

ปติดา พรหมพันธุ์²

จากการศึกษาเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่เป็นสิ่งสามัญ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี ของหลักการให้ความคุ้มครองกฎหมายเครื่องหมายการค้า ทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่า เจตนารมณ์ในการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่สำคัญคือ หน้าที่ของเครื่องหมายการค้าอันเป็นคุณสมบัติที่ทำให้เครื่องหมายการค้าได้รับความคุ้มครองโดยหน้าที่ของเครื่องหมายการค้าจะใช้ในการบ่งชี้หรือแยกแยะความแตกต่างของสินค้าจากผู้ประกอบการรายหนึ่งออกจากผู้ประกอบการอีกรายหนึ่งซึ่งมีประโยชน์กับเจ้าของเครื่องหมายการค้าและผู้บริโภค ยังก่อให้เกิดหลักหนึ่งในกฎหมายเครื่องหมายการค้าของทุกประเทศว่า เครื่องหมายการค้าที่จะนำมาจดทะเบียนเพื่อรับความคุ้มครองอย่างสมบูรณ์จากกฎหมายนั้นจะต้องมีลักษณะบ่งเฉพาะ หรือมีลักษณะเด่นของเครื่องหมายการค้าที่แตกต่างไปจากเครื่องหมายการค้าอื่นสำหรับสินค้าในประเภทเดียวกัน เพื่อป้องกันมิให้มีการใช้เครื่องหมายการค้าที่เหมือนหรือคล้ายกันจนอาจทำให้ผู้ซื้อเกิดความสับสนในตัวสินค้า นอกจากนี้เครื่องหมายการค้าทำให้ผู้บริโภคสินค้าทราบถึงตัวผู้ผลิตของสินค้านั้น รวมถึงชื่อเสียงของเครื่องหมายการค้า ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อผู้บริโภคเพราะทำให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าได้ภายใต้เครื่องหมายการค้าที่ตนเชื่อถือ แม้ว่าในบางครั้งผู้บริโภคอาจจะไม่ทราบถึงตัวผู้ผลิตสินค้า แต่เมื่อได้เห็นสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้าเดียวกันอาจจะสันนิษฐานได้ว่าสินค้านั้นมาจากแหล่งผลิตใด รวมถึงยังทำหน้าที่เป็นตัวดึงดูดความน่าสนใจหรือทำหน้าที่ในการโฆษณาสินค้า ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริโภคตัดสินใจในการเลือกซื้อสินค้าด้วย

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าปัญหาที่เกี่ยวกับเครื่องหมายการค้าที่เป็นสิ่งสามัญตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 ยังไม่ชัดเจน ไม่ครอบคลุมด้วยกันหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาประเด็นปัญหาเรื่องความหมายของเครื่องหมายการค้าที่เป็นสิ่งสามัญพบว่า ในพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า มีการกล่าวถึงคำว่าสิ่งสามัญไว้มาตรา 17 และมาตรา 66 ซึ่งมาตรา 17 จะเป็นการพิจารณาโดยใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนที่จะอนุญาตให้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าหรือไม่ ซึ่งหากนาย

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาการให้ความคุ้มครองเครื่องหมายการค้าที่เป็นสิ่งสามัญ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสวรรค์ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.พัชรา เอื้อวรรณกิจ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปวีศร เลิศธรรมเทวี

²นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ทะเบียนพบว่า เครื่องหมายการค้ามีลักษณะที่เป็นสิ่งสามัญ นายทะเบียนมีสิทธิแสดงสิทธิปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนหรือแสดงสิทธิปฏิเสธไม่ให้เจ้าของเครื่องหมายการค้าถือสิทธิแต่เพียงผู้เดียวสำหรับเครื่องหมายการค้าที่เป็นสิ่งสามัญ หมายความว่า หากเครื่องหมายการค้านั้นมีลักษณะบ่งเฉพาะ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายหรือไม่เหมือนหรือคล้ายกับเครื่องหมายการค้าที่ผู้อื่นจดทะเบียนไว้แล้ว แต่นายทะเบียนพบว่า เครื่องหมายดังกล่าวมีลักษณะส่วนหนึ่งส่วนใดเป็นสิ่งสามัญ นายทะเบียนต้องมีคำสั่งตามมาตรา 17 ซึ่งหากนายทะเบียนอนุญาตให้จดทะเบียนได้จะทำให้สิ่งสามัญกลายเป็นเครื่องหมายที่ได้รับการผูกขาดแต่เพียงผู้เดียว ทำให้เจ้าของเครื่องหมายการค้ารายอื่นไม่สามารถที่จะใช้สิ่งสามัญทั่วไปได้ หรือในกรณีของมาตรา 66 จะเป็นเหตุแห่งการเพิกถอนการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่มีกลายเป็นสิ่งสามัญ ซึ่งในมาตรา 66 จะเป็นกรณีที่แตกต่างกันจากมาตรา 17 หมายความว่า มาตรา 66 เครื่องหมายการค้าเคยได้รับการจดทะเบียนและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายทุกประการ แต่ภายหลังเมื่อเครื่องหมายการค้าดังกล่าวกลายเป็นที่นิยมของประชาชนโดยทั่วไป ทำให้ถูกเรียกขานชื่อเครื่องหมายการค้าแทนการซื้อสินค้าที่แท้จริง เช่น เครื่องหมายการค้า “แพ็บ” ที่ใช้กับสินค้าประเภทผงซักฟอก เมื่อประชาชนเรียกขานคำว่า แพ็บ แทนการเรียกผงซักฟอกจนติดปาก จึงส่งผลให้เครื่องหมายการค้าขาดความบ่งเฉพาะไปในที่สุดและไม่สามารถแยกแยะความแตกต่างของสินค้าได้ต่อไป ดังนั้นจากมาตรา 17 และมาตรา 66 ที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่า หากเครื่องหมายการค้าถูกเพิกถอนหรือไม่ได้รับการจดทะเบียนถือว่าเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อการคุ้มครองเครื่องหมายการค้าและเจ้าของเครื่องหมายการค้าเป็นอย่างมาก เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วผู้ศึกษาจึงเกิดประเด็นการตั้งคำถามว่าเหตุใดกฎหมายจึงไม่กำหนดความหมายคำว่า สิ่งสามัญ เพื่อขยายความหมายว่าแท้จริงแล้วคำว่าสิ่งสามัญหมายถึงสิ่งใด ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 ส่วนของคำนิยามกฎหมายไม่ได้กำหนดความหมายของคำว่า สิ่งสามัญเอาไว้แต่กฎหมายกำหนดให้เพิกถอนเครื่องหมายที่มีลักษณะเป็นสิ่งสามัญได้ และในขณะเดียวกันเมื่อนำประเด็นนี้ไปศึกษาเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ.2546 ที่ให้ความคุ้มครองใกล้เคียงกับเครื่องหมายการค้ากลับพบว่าส่วนของคำนิยามมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ.2546 มีการกำหนดคำนิยามคำว่า ชื่อสามัญ ซึ่งกฎหมายไม่ได้ให้ความคุ้มครองชื่อสามัญเช่นเดียวกับเครื่องหมายการค้า และการที่กฎหมายกำหนดคำนิยามเอาไว้เนื่องจากว่า ผู้ร่างกฎหมายในตอนนั้นเล็งเห็นถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตถึงการตีความกฎหมาย เพราะกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มีความเชื่อมโยงกับแหล่งชุมชนที่ผลิตสินค้า และปกป้องชื่อสามัญที่กลายเป็นสาธารณสมบัติและใช้เรียกหรือระบุถึงสินค้าโดยตรง จากปัญหาดังกล่าว ผู้ศึกษาคิดว่า หากพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 กำหนดความหมายคำนิยามคำว่า สิ่งสามัญ เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ.2546 ส่งผลดีต่อการตีความกฎหมายให้ชัดเจนมากขึ้น

ประเด็นปัญหาที่สองปัญหาลักษณะบ่งเฉพาะด้วยการใช้ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ. 2534 ศึกษาเปรียบเทียบกับความตกลงระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศพบว่า ในเรื่องลักษณะบ่งเฉพาะสำหรับความตกลง TRIPs กำหนดเงื่อนไขลักษณะบ่งเฉพาะไว้อย่างกว้าง คือ กำหนดหลักเกณฑ์ขั้นต่ำไว้เพียงว่า ถ้าสัญลักษณ์ใดที่ได้ไม่อาจแยกแยะความแตกต่างของสินค้า ก็เปิดโอกาสให้ประเทศสมาชิกสามารถกำหนดให้มีการจดทะเบียนเครื่องหมายได้โดยเกิดจากการใช้ ซึ่งความตกลง TRIPs ไม่ได้บังคับว่า ประเทศสมาชิกจะต้องนำลักษณะบ่งเฉพาะโดยการใช้ไปกำหนดเป็นเงื่อนไขในความคุ้มครอง กำหนดไว้เป็นทางเลือกเท่านั้น ส่วนกฎหมายเครื่องหมายการค้าประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการกำหนดลักษณะบ่งเฉพาะโดยการใช้ เช่นเดียวกัน แต่ลักษณะการพิจารณาความบ่งเฉพาะนี้ ศาลในประเทศสหรัฐอเมริกาก็แบ่งระดับการพิจารณาออกเป็น 5 ระดับสำหรับเครื่องหมายที่มีลักษณะเป็นสิ่งสามัญหรือคำสามัญกฎหมายถือว่าไม่มีลักษณะบ่งเฉพาะไม่ว่าจะใช้เครื่องหมายนั้นมานานเท่าไรก็ไม่ถือว่า มีลักษณะบ่งเฉพาะโดยการใช้ได้ เช่นคำว่า Peanut สำหรับสินค้าประเภทถั่ว ซึ่งเป็นคำที่เล็งถึงคุณสมบัติของสินค้าโดยตรง ดังนั้นเครื่องหมายในลักษณะนี้กฎหมายจึงไม่นำมาจดทะเบียน และในรัฐบัญญัติเครื่องหมายการค้าของประเทศสหรัฐอเมริกา ค.ศ.1946 ก็มีการกำหนดถึงลักษณะของเครื่องหมายที่ไม่อาจนำมาจดทะเบียนได้แม้เครื่องหมายจะมีลักษณะบ่งเฉพาะด้วยการใช้ก็ตาม คือ เครื่องหมายที่มีลักษณะบรรยายทั่วไป หรือเครื่องหมายเชิงพรรณนาที่อธิบายถึงคุณสมบัติของสินค้า เช่น คำว่า เร็ว กับเครื่องหมายการค้าประเภทรถยนต์ หากมีการใช้ครบตามระยะเวลา 5 ปีที่กฎหมายกำหนด หรือใช้จนสามารถพิสูจน์ได้ว่าเป็นที่รู้จักของสาธารณชนก็สามารถนำมาจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะด้วยการใช้ได้ ส่วนกฎหมายไทย ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้ากำหนดถึงลักษณะบ่งเฉพาะโดยใช้เป็นเงื่อนไขสำหรับการจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าได้เช่นเดียวกัน สำหรับลักษณะการใช้อย่างไรจึงจะถือว่าเกิดลักษณะบ่งเฉพาะ กฎหมายกำหนดให้พิจารณาประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่องหลักเกณฑ์การพิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะด้วยการใช้เพิ่มเติมด้วย ซึ่งถ้าพิจารณาจากประกาศ พบว่า ในประกาศจะเป็นการกล่าวถึงระยะเวลาในการใช้ แต่ไม่ได้กำหนดว่าต้องใช้ระยะเวลานานเท่าไรจึงจะถือว่า ทำให้สาธารณชนรู้จักอย่างแพร่หลาย และนอกจากประกาศดังกล่าวยังมีคู่มือนายทะเบียนสำหรับแนวทางการพิจารณาเครื่องหมายการค้าที่กำหนดถึงหลักเกณฑ์การพิจารณาลักษณะบ่งเฉพาะด้วย แต่คู่มือนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าเป็นแนวทางปฏิบัติที่นายทะเบียนยึดถือเพียงเท่านั้นแต่ไม่ได้เป็นกฎหมายที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน จากกฎหมายทั้ง 3 ประเทศที่ได้นำมาศึกษาเปรียบเทียบกัน พบว่า มีการกำหนดลักษณะบ่งเฉพาะโดยใช้เช่นเดียวกัน เพียงแต่แตกต่างในเรื่องของหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิจารณารับจดทะเบียนอยู่บ้าง หากพิจารณาจากความตกลง TRIPs กำหนดเงื่อนไขลักษณะบ่งเฉพาะไว้อย่างกว้าง คือ กำหนดหลักเกณฑ์ขั้นต่ำ ส่วนเงื่อนไขต่างๆ ประเทศสมาชิกสามารถไปกำหนดหลักเกณฑ์ในความคุ้มครองได้เลย เมื่อพิจารณากฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกาและกฎหมายไทยเปรียบเทียบกันก็จะพบว่า แตกต่างในเรื่องการกำหนดระยะเวลาในการให้ความคุ้มครอง รวมถึงลักษณะของ

เครื่องหมายการค้าในเรื่องความบ่งเฉพาะว่า เครื่องหมายการค้าประเภทใดที่ใช้แล้วจะก่อให้เกิดลักษณะบ่งเฉพาะด้วยการใช้

ประเด็นปัญหาที่สามปัญหาการนำเครื่องหมายการค้าที่กลายเป็นสิ่งสามัญมาจดทะเบียนเนื่องจากมีลักษณะบ่งเฉพาะด้วยการใช้ตามมาตรา 7 วรรคสามของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า จากที่ได้กล่าวไปแล้วว่า เครื่องหมายการค้าที่ถูกเพิกถอนตามมาตรา 66 เพราะเครื่องหมายการค้ากลายเป็นสิ่งสามัญนั้น เครื่องหมายเคยมีลักษณะบ่งเฉพาะและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายทุกประการ เพียงแต่เครื่องหมายไม่สามารถทำหน้าที่เป็นเครื่องหมายการค้าได้ต่อไปจึงทำให้ขาดความบ่งเฉพาะไปด้วย ซึ่งส่งผลให้เครื่องหมายการค้าดังกล่าวต้องถูกเพิกถอน การจะนำเครื่องหมายการค้าที่ถูกเพิกถอนไปมาจดทะเบียนอีกครั้งต้องได้รับการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ตามกฎหมายใหม่ทุกประการ โดยจะต้องพิจารณาถึงคำนิยามมาตรา 4 หลักเกณฑ์ตามมาตรา 6 และที่สำคัญคือมาตรา 17 ที่จะต้องพิจารณาว่า เครื่องหมายการค้านั้นมีลักษณะส่วนหนึ่งส่วนใดเป็นสิ่งสามัญหรือไม่ หากว่ามีไม่อาจนำส่วนนั้นจดทะเบียนเป็นเครื่องหมายการค้าได้จะเห็นได้ว่า เจ้าของเครื่องหมายการค้าต้องเสียผลประโยชน์ รวมถึงไม่อาจปกป้องเครื่องหมายการค้าได้ตามกฎหมายเช่นเดิม จากการศึกษาพบว่า เครื่องหมายที่กลายเป็นสิ่งสามัญไปแล้ว ผู้ศึกษาคิดว่าไม่อาจนำมาจดทะเบียนได้อีกแล้วเพราะไม่ผ่านหลักเกณฑ์ในมาตรา 17 และกฎหมายเครื่องหมายการค้าไม่ได้กำหนดถึงลักษณะของเครื่องหมายไว้อย่างชัดเจน ซึ่งประเด็นตรงนี้หากนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า ในรัฐบัญญัติเครื่องหมายการค้า ค.ศ.1946 มีการกำหนดห้ามถึงลักษณะของเครื่องหมายการค้าที่บ่งเฉพาะด้วยการใช้ไว้ว่า ถ้าหากเครื่องหมายที่มีลักษณะพรรณนาซึ่งไม่ได้เป็นเครื่องหมายที่เล็งถึงตัวสินค้าโดยตรง หากใช้จนเกิดลักษณะบ่งเฉพาะสามารถนำเครื่องหมายนั้นมาจดทะเบียนได้ การที่กฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนเช่นนี้ก็ทำให้ในประเทศสหรัฐอเมริกาไม่ได้เกิดปัญหาเรื่องลักษณะบ่งเฉพาะด้วยการใช้สำหรับเครื่องหมายที่เป็นสิ่งสามัญ

จากการศึกษาค้นคว้ากฎหมายเครื่องหมายการค้าตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 ในเรื่องเครื่องหมายการค้าที่เป็นสิ่งสามัญ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาเรื่องความหมายของเครื่องหมายการค้าที่เป็นสิ่งสามัญ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะแนวทางการแก้ไข 3 ประการดังนี้

1.1 เสนอแก้ไขคำนิยามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 คำว่า เครื่องหมาย โดยเพิ่มคำนิยามคำว่า สิ่งสามัญ เข้าไป โดยกำหนดว่า สิ่งสามัญ หรือชื่อสามัญ หมายความว่า ชื่อที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเป็นชื่อเรียกขานสินค้าใดชนิดหนึ่ง โดยให้คำนิยามเหมือนกับพระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือแก้ไขปรับปรุงคำนิยามคำว่า “เครื่องหมาย” จากเดิมกฎหมายให้ความหมายว่า เครื่องหมาย หมายความว่า ภาพถ่าย ภาพวาด ภาพประดิษฐ์ ตรา ชื่อ คำ ข้อความ ตัวหนังสือ ตัวเลข ลายมือชื่อ กลุ่มของสี รูปร่างหรือรูปทรง

ของวัตถุ เสียง หรือสิ่งเหล่านี้อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกัน โดยกำหนดเพิ่มเติมว่า “ทั้งนี้ ชื่อหรือสิ่งที่จะใช้เป็นเครื่องหมายต้องไม่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเป็นชื่อหรือสิ่งที่ใช้เรียกขานหรือใช้กับสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง” เหตุที่ผู้ศึกษาเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาลักษณะนี้ เพราะผู้ศึกษาเห็นว่า ความหมายตามบทนิยามคำว่า เครื่องหมาย บางคำควรจะมีการขยายความหมายเพิ่มเติม เช่น เรื่องรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุที่กฎหมายกำหนดให้ความคุ้มครองนั้น สิ่งของบางอย่างไม้อาจจะนำมาจดทะเบียนได้ เนื่องจากว่า เป็นสิ่งสามัญที่ใช้กันโดยทั่วไป เช่น ขวดของนมเปรี้ยว ผู้ผลิตสินค้าประเภทนี้มักจะนิยมใช้ขวดที่มีรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุในลักษณะโดยทั่วไป เพื่อเพิ่มความชัดเจนในการตีความหมายตามกฎหมายควรขยายความหมายให้ชัดเจนขึ้นด้วย

1.2 สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหাপระการแรกเป็นการเสนอแก้ไขกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความยุ่งยากและต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอนกว่าจะแก้ไขกฎหมายได้ ผู้ศึกษาจึงเห็นว่าการออกระเบียบเพิ่มเติมภายในกรมอาจสะดวกและรวดเร็วกว่า จึงเสนอว่า ควรออกเป็นระเบียบกรมทรัพย์สินทางปัญญา เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนเครื่องหมายที่มีลักษณะเป็นชื่อหรือสิ่งสามัญ โดยกำหนดค่านิยามของคำว่า “ชื่อสามัญ” เช่นเดียวกับระเบียบกรมทรัพย์สินทางปัญญา เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนเครื่องหมายที่มีลักษณะเป็นรูปร่างหรือรูปทรงของวัตถุ ฉบับที่ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2545 โดยกำหนดความหมายคำว่า “ชื่อสามัญ” หมายความว่า ชื่อที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าเป็นชื่อที่ใช้เรียกขานสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง และกำหนดขยายความหมายเพิ่มเติมเพื่อความชัดเจนในการตีความตามกฎหมาย

1.3 แม้ในปัจจุบันจะมีประกาศนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าที่ 1/2559 เรื่อง การกำหนดสิ่งที่ใช้กันสามัญในการค้าขาย แต่ในประกาศดังกล่าวกำหนดแต่เพียงจำพวก รายการสินค้า และสิ่งที่ใช้กันสามัญในทางการค้าขาย ซึ่งเป็นการขยายความในมาตรา 17 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 ที่กำหนดให้นายทะเบียนพิจารณาประกาศดังกล่าวในการอนุญาตให้จดทะเบียนเครื่องหมายการค้าด้วย ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาเห็นว่า ถ้าหากการแก้ไขระเบียบกรมทรัพย์สินทางปัญญาเป็นไปด้วยความยุ่งยาก ผู้ศึกษาขอเสนอว่า ให้แก้ไขประกาศนายทะเบียนเครื่องหมายการค้าฉบับปัจจุบันโดยเพิ่มเติมค่านิยามคำว่า “ชื่อสามัญ” เพื่อขยายความให้ชัดเจนมากขึ้น

2. ปัญหาปัญหาลักษณะบ่งเฉพาะด้วยการใช้ตามพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 ศึกษาเปรียบเทียบกับความตกลงระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหาคควรแก้มาตรา 7 วรรคสามของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 แต่เสนอให้แก้ไขในประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง หลักเกณฑ์การพิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะตามมาตรา 7 วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2543 ดังนี้ (1) สินค้าหรือบริการที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นได้มีการจำหน่าย เผยแพร่ หรือโฆษณาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน

พอสมควร จนทำให้สาธารณชนทั่วไปหรือสาธารณชนในสาขาที่เกี่ยวข้องในประเทศไทยรู้จักและเข้าใจว่าสินค้าหรือบริการดังกล่าวแตกต่างไปจากสินค้าหรือบริการอื่น แก๊ไขคำว่า “ระยะเวลานานพอสมควร” เป็น “ภายในระยะเวลา 5 ปี หรือเมื่อผู้จดทะเบียนสามารถพิสูจน์ได้ว่าเครื่องหมายการค้านั้นเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายแล้ว” การที่ผู้ศึกษาเสนอให้แก้ไขในประกาศกระทรวงพาณิชย์ เพราะว่าบางครั้งการแก้ไขกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติอาจจะยุ่งยากและใช้ระยะเวลานาน ฉะนั้นเมื่อมีประกาศกระทรวงพาณิชย์ในเรื่องนี้อยู่แล้ว ผู้ศึกษาเห็นว่าน่าจะแก้ไขง่ายกว่า

3. ปัญหาการนำเครื่องหมายการค้าที่กลายเป็นสิ่งสามัญมาจดทะเบียนเนื่องจากมีลักษณะบ่งเฉพาะด้วยการใช้ตามมาตรา 7 วรรคสามของพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้าแนวทางในการแก้ไขปัญหานี้ แนะนำให้นำกฎหมายสหรัฐอเมริกาเป็นต้นแบบในการแก้ไข โดยแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า มาตรา 7 วรรคสามให้มีความชัดเจนมากขึ้น “เครื่องหมายการค้าที่ไม่มีลักษณะตามวรรคสอง (1) ถึง (11) หากได้มีการจำหน่าย เผยแพร่ หรือโฆษณาสินค้าที่ใช้เครื่องหมายการค้านั้นจนแพร่หลายแล้วตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดและพิสูจน์ได้ว่า ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดนั้นแล้วให้ถือว่า มีลักษณะบ่งเฉพาะ ทั้งนี้ เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะบ่งเฉพาะด้วยการใช้ตามวรรคนี้ ต้องมิใช่เครื่องหมายการค้าที่มีลักษณะเป็นคำสามัญหรือสิ่งที่ใช้กันสามัญในการค้าขายสำหรับสินค้าบางอย่างหรือบางจำพวก”

เอกสารอ้างอิง

ธนพจน เอกโยคยะ. คำอธิบายกฎหมายสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์. กรุงเทพฯ ๑: สำนักพิมพ์

วิญญูชน, 2547.

รัชชัย ศุภผลศิริ. คำอธิบายเครื่องหมายการค้า. กรุงเทพฯ: นิติธรรม, 2536.

วัศ ดิงสมิตร. คำอธิบายเครื่องหมายการค้า Trademark Law. กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2545.

พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534.

ประกาศคณะกรรมการเครื่องหมายการค้าที่ 1/2559 เรื่อง กำหนดสิ่งที่ใช้กันอย่างสามัญในทางการค้าขาย

ประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง หลักเกณฑ์การพิสูจน์ลักษณะบ่งเฉพาะตามมาตรา 7 วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า พ.ศ.2534 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2543.